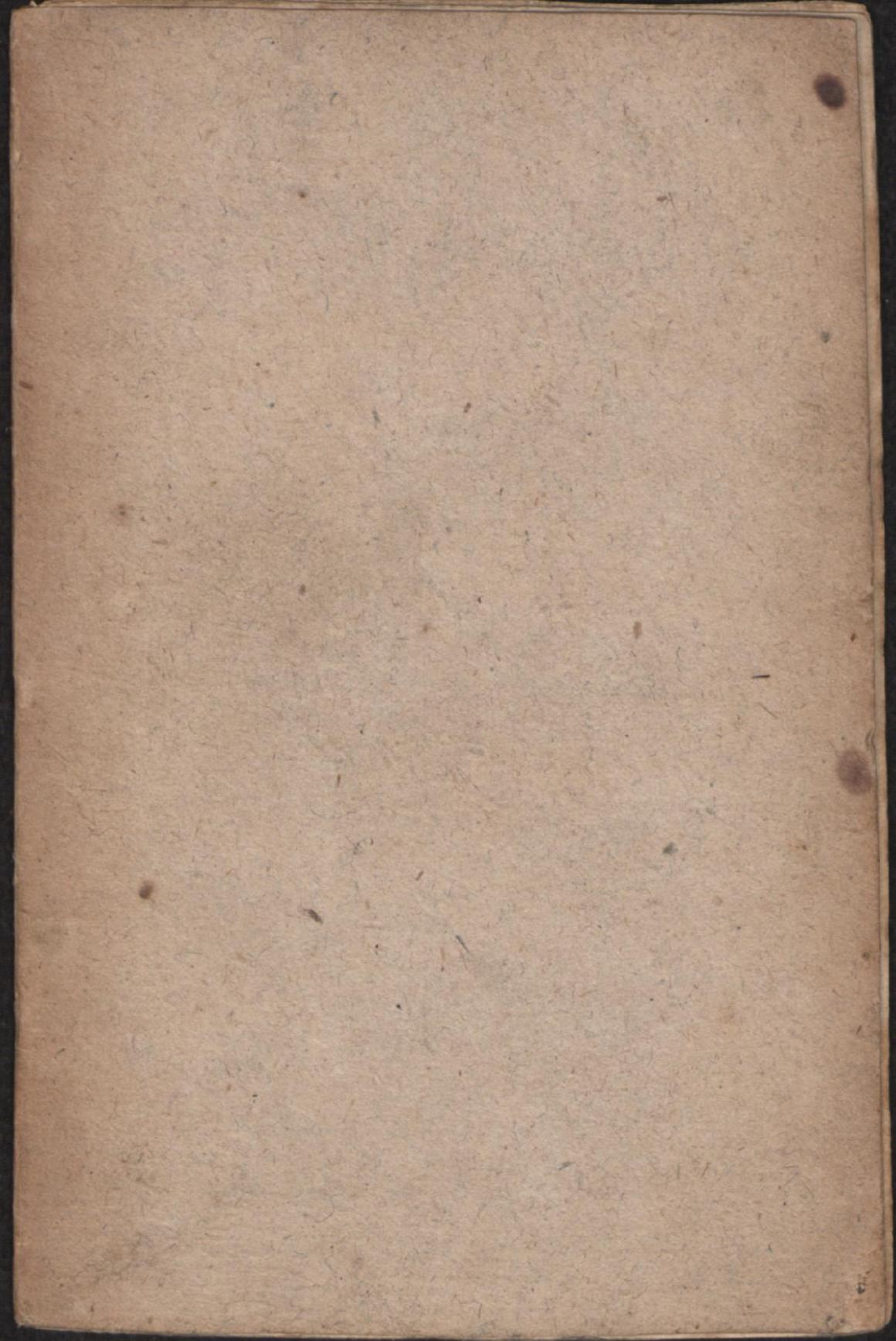

546.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 546 8° (LN 764)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 546 8° (LN 764)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 546 8° (LN 764)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 546 8° (LN 764)

DA BOX

N° 546.

W. Fischer fecit

= LN 764

546.

ASSER^E
TIONES DE IVSTI-
FICATIONE HOMINIS

CORAM DEO CVM REFUTATIONE
errorum pugnantium cum uera
sententia, propositæ in
disputationem

à

NICOLAO HEMMINGIO

Anno 1561.

ii Junij.

HAFNIAE
APVD CHRISTOPHORVM
BARTH.

PAULUS docturus Romanos quænam sit iustitia, qua corā Deo homo consistere possit, duplicis iusticiæ mentionem facit, quarum altera hominem iustum fieri necesse est, qui salutis æternæ hæreditatem adire uoluerit.

2. Harum unam, iustitiam ex lege, alteram, iustitiam abscē lege appellat, illam hominis, hanc Dei esse pronuncians.
3. Quod autem nemo mortalium iustitia legis coram Deo iustificari possit, firmissimis demonstrationibus astruit: inter quas hæc quinque sunt præcipuae.
4. Prima sumitur ab ipsa natura humana, quæ est impura & contagione peccati fœdata. Iam cum quicquid ab impuro fonte manat, impurum esse necesse sit, qui fieri potest ut ex natura impura prodeat pura erga Deum obedientia, & plena erga homines dilectio. Cecidimus, inquit propheta, quasi folium uniuersi, & iniquitates nostræ quasi uentus abstulerunt nos.
5. Secunda sumitur ab experientia universalis omnium hominum, & à proprio conscientiæ in omnibus hominibus testimoniō,

monio. Nec minus certa est hæc uniuersalis experientia, nec minus certum est conscientiae testimonium, quam certum est per experientiam ignem esse calidum & aquam humidam.

Tertia sumitur à iusto Dei iudicio punientis omnes homines. Iam autem cum nemo puniatur à iusto iudice, nisi qui reus sit, & omnes homines etiam infantes diuinatus puniantur morbis & morte, sequitur omnes homines reos esse, & neminem coram Deo sua obedientia erga legem iustum esse.

Quarta sumitur à scripturæ testimonijs. Scriptura enim nullum iustum esse legis operibus, & ne unum quidem affirmat. Si iniquitates obseruaueris Domine (inquit David) quis sustinebit :

Vt autem fortius concludat scriptura neminem operibus iustificari posse, admittit homini tria quæ ad iusti actionem, & plenam legis obedientiam requiruntur : uides licet, intelligentiam, uoluntatem bonam & uires præstandi spiritualem iusticiam qualis lex Dei requirit.

A ii

Quinta

- 546.
9. Quinta sumitur à necessitate victimæ filii Dei. Si iusticia est per legem, Christus frustra mortuus est. Prioribus quatuor usitatur apostolus in epistola ad Romanos: quinta in epistola ad Gal: Cap: 2.
10. Ex his demonstrationibus Paulus infert hanc conclusionem: propterea ex operibus legis nullus homo iustificabitur in conspectu Dei.
11. Hac confecta & demonstrata conclusio, uidelicet, quod nullus coram Deo iustificari, hoc est iustus fieri, per opera legis queat, aggreditur alteram iusticiæ formam, quam diuersissimam à iusticia legis facit.
12. Ponit autem has differentias, ut supra admonui: ex lege, absq; lege. Iusticia enim legis est ex lege, uidelicet, cum legi obedientia hominis satissit: iusticia Euangeliū est iusticia absq; lege. Qua differentia Paulus aperte docet, quod opera neq; sint principium, neq; cauſa, neq; materia, neq; forma neq; consummatio iusticiæ Euangelicæ, qua credentes iustificati consistunt coram Deo.
13. Hac constituta differentia inter iusticiam

ciam legis & iusticiam Euangeli, longa ex-
positione docet Apostolus, qualis sit res, iu-
sticia Euangeli, quæ testimonium habet a
Mose & prophetis.

Summa autem huc redit, quod ea iustiz ¹⁴
cia non sit in nobis qualitas, sed donum po-
tius, quo condonantur credenti peccata,
quo imputatur credenti Christi iusticia,
quo credens acceptatur ad uitam æternam
gratis propter Christum.

Vt ergo legis iusticia est ex operatio-¹⁵
ne hominis, atq; ideo hominis dicitur: ita
Euangeli iusticia est ex dono Dei, atq; ideo
iusticia Dei per fidem Iesu Christi ab Apo-
stolo nominatur.

Hinc constat, quod iustificatio, de qua ¹⁶
Euangelium concionatur, sit hominis cres-
dentis in Christum absolutio a peccato, im-
putatio iustitiae Christi, & acceptatio iusti-
ficati ad uitam æternam gratis propter
Christum.

Vt autem hæc iustificationis doctrina ¹⁷
a piis facilius intelligatur, definitionem po-
sitam in suas partes quasdam retexam, quæ
sunt quinq;

A. iii Prima

- 546.
- 18 Prima est, quod sit mentio fidei, quæ propriè loquendo, non est id quo iustificamur, sed tantum instrumentum, ac ue-
luti manus, qua iustitia gratuita per Euangeliū oblatā accipitur. Ideo fides non magis meretur iusticiam, quam manus le-
prosī meretur eleemosynam sibi a pio ho-
mine porrectam.
- 19 Qualis autem res sit fides, melius do-
ceri non potest, quam proposito exemplo
fidei Abrahām, cuius fidem imitari om-
nes oportet, qui cupiunt iusticie Euangeli-
cæ, atq; adeo salutis æternæ participes fieri.
- 20 Abrahāmo proponitur voce Dei hæc promissio: in semine tuo (hoc est in Christo) benedicentur omnes cognationes ter-
ræ. item: ero Deus tuus & seminis tui. Hanc promissionem Abraham intelligit, huic as-
sentitur, expetit etiam toto pectore pro-
missam benedictionem, & quia statuit De-
um & ueracem esse & omnipotentem, fir-
ma fiducia recubuit in promissionem fac-
tam, dans Deo gloriam, nihil motus rati-
onibus quas contraria obiecit ratio.
- 21 Hinc efficitur, quod fides uera sit no-
ticia, & assensus, & expetitio misericor-

dixæ promissæ, & in eum, qui promisit, fiducia.

Etsi autem Diaboli, & multi impiihabent noticiam & assensum promissionis gratiae: tamen quia Diaboli promissionem non habent, & impi homines uiua carent fiducia, non habent ueram & iustificantem fidem, quæ propria est filiorum Dei.

Publicanus in Evangelio, & Latro in cruce nouerunt hanc promissionem Evangelij, quod Christus uenerit in mundum ad saluandos peccatores. Huic noticie non solum assentiuntur, uerum etiam expetunt promissam gratiam, ac uiua fiducia in Christum, quem ueracem esse & omnipotentem per diuina eius opera dicerant, recubuerunt. Eadem ratio est fidei etiam in alijs p̄ijs.

Deinde secundo loco in definitione fit mentio absolutionis à peccato, quæ est prima pars iustitiae Christianæ. huc illud David dictum: Beati quorum remissæ sunt iniuriantes. Beatus cui Dominus non imputauit peccatum.

Est autem absolutionis à peccato, liberatio hominis credentis ab obligatione mortis æternæ & damnationis ob peccatum.

- 541.
- 26 Quod huiusmodi absolutio contingat
credenti in Christū, testatur Christus cū ait:
Qui credit in filium habet uitam æternam.
Qui autem uitam æternam habet, eum à
morte & damnatione liberatum esse mani-
festum est.
- 27 Tertio loco in definitione nostra sic
mentio imputationis iustitiae Christi. Hu-
ius enim obedientia nostra fit iustitia, quan-
do in eum credimus.
- 28 Hoc cōprobatur dicto Pauli 2. Corr: 5
Eum, qui non nouit peccatum, fecit pecca-
tum, ut nos fieremus iustitia Dei in ipso.
Hoc est: Deus pater Christum filium, qui
non fuit peccator, fecit reum nostro nomi-
ne, tanquam omnia nostra peccata perpe-
trasse, ut nos fieremus iusti ipsius iusticia
coram Deo.
- 29 Ad eum ergo modum iusti sumus co-
ram Deo, qualiter Christus fuit peccator.
Vt enim is personam nostram quodammo-
do suscepit, quo reus nostro nomine fieret,
& tanquam peccator iudicaretur, non ob
propria, sed aliena delicta, cum purus foret
ipse & mundus ab omni culpa, pœnamq;
subiret

subiret nobis non sibi debitam: Ita nos
nunc iusti sumus in ipso, non quia operibus
nostris satisfacimus iudicio Dei, sed quoniam
am censemur iusti Christi iustitia, quam si
de induimus, ut nostra fieret.

Idem docetur Rom: 5. hisce uerbis. 30.
Quemadmodum per inobedientiam unius
hominis (Adami) peccatores constituti
sunt multi: Sic etiam per obedientiam unus
us (Christi) iusti constituentur multi.

Quarto loco in definitione fit mentio 31.
acceptationis iustificati ad uitam æternam.
Nam ideo absoluimur a peccato, ideo imputatur
nobis iustitia Christi, ut accepti simus Deo, tanquam dilecti filij in Christo
Iesu.

Hæc acceptatio non pertinet ad ruinas 32.
huius uitæ, sed ad æternam uitam, qua donabuntur omnes in Christo iustificati. Nam
hos ita pater habet charos in dilecto, ut æterna beatitudine eos donare decreuerit.

Postremo loco in definitione annexa 33.
tur, gratis propter Christum. Gratis quidem, ut omnia humana merita excludantur: propter Christum uero, ut beneficium redemp-

A v

redemp-

541

redemptionis soli filio Dei acceptū feratur.

34 Hinc apparet cur Sancti patres, Augustinus, Basilius, Ambrosius, Bernardus, & multi alij utantur particula Sola : affirmantes sola fide nos iustificari. Nam uoce Sola significant nullum esse in nobis meritum iustitiae: sed nos sola fide eam nobis uerbo oblatā accipere. Non excludit ergo particula Sola causas iustitiae, quae extra nos sunt, sed tantum unam facultatem in nobis ponit, qua illam iustitiam appræhendimus.

35 Etsi hæc doctrina iustificationis, solidis nitetur testimonij scripturæ & exemplis : tamen multi omnibus ætatibus astuathanæ contra ipsam exorti sunt errores, quorū præcipuos recensebimus, & firmis rationibus, sed breuissimè, refutabimus.

36 Primus error est Libertinorum ueterum & recentium. Hi cum audiunt hominē gratis iustificari aliena iustitia, nempe Christi, & humana merita & opera non esse causas iustificationis, securitatem carnalē docent, quasi iustificatis fide quiduis liceret.

37 His ita responsum uolumus: Etsi reuera beneficium est gratuitum, & iustificatio dis-

tinguitur

v. A

stinguen-

stinguenda est ab operibus nostris: tamen
cum iustificatione coniuncta est regenera-
cio & sanctificatio seu noua obedientia.

Paulus enim aperte dicit: Qui spiritu
Dei aguntur, hi sunt filii Dei. & Christus:
bona arbor facit bonum fructum. Qui ergo
statuit hominem iustum esse fide, cuius ma-
la & flagitiosa est uita, sensu communi de-
stitutus esse uidetur.

Vtrumque igitur tenendum est, quod &
iusti simus imputatione iustitiae Christi, &
iustificati debitores simus Deo, ut non ui-
uamus secundum carnem, sed secundum
spiritum. Si enim, inquit Apostolus, secun-
dum carnem uixeritis moriemini.

Discernendum est itaque inter caussas
iustificationis, & qualitates seu proprieta-
tes iustificati. Caussa iustificationis est sola
gratia in Christo: qualitas iusti ex gratia, &
proprietas, est, ut iustitiae fructus edat iux-
ta illud: Qui facit iustitiam iustus est.

Hinc manifestum est, quod horribiliter
errent, qui negant bona opera esse necessaria
in iustificatis. et si enim non sunt necessaria ut me-
rita iustificationis, tamē necessaria sunt ut fi-
dei fructus & nouae creaturæ proprie actiones,

42 Neq; tamen recipimus illorum orati^s
onē, qui dicunt bona opera necessaria esse
ad salutem. Nam ista oratio est ambigua,
& uidetur opera statuere causas salutis,
quod est falsum.

43 Secundus error pugnans cum uera sen-
tentia de iustificatione est Pharisaicus &
Papisticus. Pharisei enim & Papistae non
intelligentes iustitiam gratuitam, dupli-
errore implicantur. Vno, quod iustitiam in
operibus collocent. Altero, quod traditi-
onum suarum obseruationem iustitiam esse
contendant.

44 Hunc errorem, quia manifestē pug-
nat cum uerbo Dei, non est quod eum mul-
tis refallamus. David apertē clamat: Domi-
ne ne intres in iudicium cum seruo tuo, quia
non iustificabitur in conspectu tuo omnis
uiuens. & Dominus post Esaiam dicit: Fru-
stra me colunt docentes doctrinas hominū.

45 Quod autem suæ sententiæ patrociniū
quærant ex Iacobo nihil est. Spiritus
idei locutus est per utrumq; qui mentiri
aut fallere nescit. Paulus dicit hominem ius-
tificari sine operibus; Iacobus dicit homi-
nem iustifi-

nem iustificari ex operibus. Vtrumque uerum
est recte intellectum iuxta scopum disputationis utriusque.

Paulus enim cum dicit hominem iustificari absque operibus, loquitur de effectione iustitiae: at cum Iacobus dicit hominem iustificari ex operibus, loquitur de declaracione iustitiae. Iustificari enim apud Paulum est iustum fieri: apud Iacobum est iustum declarari. Ille loquitur de principio, unde sit res, hic unde cognoscatur,

Tertius error est Iudaicus & Papisticus. 47
Iudei enim & Papistae existimant iustitiam Christianam constare fide & operibus simul tanquam partibus iustitiam Christianam constituentibus.

Hic etsi magnus & pestilens est error: 48
tamen magis speciosus est quam superior:
sed facile refutari potest. Nam cum constat obedientiam Christi esse iustitiam nostram,
cuius pars nec fides nostra existit, nec opera nostra,
quis compos mentis, Christianae iustitiae faciet partes, fidem & opus hominis?

Paulus quoque hunc errorem refutat 49
Rom 10: his uerbis, Testificor enim illis,
quod

quod zelum Dei habent, sed non secundum
scientiam. Ignorantes enim Dei iustitiam &
propriam iustitiam querentes stabilire, ius-
titiae Dei non subiecti fuerunt. Finis enim
legis Christus in iustitiam omni credenti.

50. Hic Paulus manifeste reiectionis Iudæos-
rum causam ponit, quod uoluerint & suam
iustitiam, hoc est, sua opera, partem iusticiæ
facere, & simul iusticiam amplecti, quæ est
ex fide.

51. Rationem huius rei subiungit: quia
Christus est finis legis in iustitiam omni cre-
denti. Non est dubium quin legis finis (hoc
est extremum quod querit lex) sit illos iu-
stificare, qui eam obseruant. Quo minus asse-
quatur lex, impedit non ipsius legis impo-
tentia, sed carnis nostræ uiciositas, cui de-
mum ita medetur Christus, ut eius iustitia
gratis nobis per fidem imputata finem legis
consequamur, per illum scilicet iustificati,
qui, quia pro nobis legem impleuit, factus
est nobis iustitia. Corr. 1.

52. Hoc etiam confirmatur Rom: 4. Oper-
anti, inquit, merces non imputatur secun-
dum gratiam, sed datur secundum debitum:
at credenti in eum, qui iustificat impium,
imputatur fides eius in iustitiam,

Hic Apo
nit, quarum ui
habet contrar
qua iustificatu
tis donatur:
gratuita, ut q

Ex his l
non confitai
efficissima
bus imputata

Quartus
statuit iustiti
tia, quæ est
iustos fieri. Q
cis, qua Chri
& obedienti
credentibus
non iudica
futatione, e
nos habeat

QVAES

An exo
cepit Persi
necne,

Hic Apostolus duplicem iustitiam posse 53.
nit, quarum una ab altera est diuersa. Nam
habet contrarias causas. Fidei enim iusticia
qua iustificatur credens, imputatur & gra-
tis donatur : sed operum iustitia non est
gratuita, ut quae pendeat ex operu merito.

Ex his liquet Christianam iustitiam 54
non conflatam esse ex fide & operibus, sed
esse ipsissimam Christi iustitiam credenti-
bus imputata, sicuti superius ostensum est.

Quartus error est recens Osiandri, qui
statuit iustitia Dei essentiali, hoc est, iusti- 55.
tia, quae est ipsa diuina essentia, homines
iustos fieri. Qui error, quia obedientiam cru-
cis, qua Christus peccatum nostrum expiat,
& obedientiam legis, quam Dominus nobis
credentibus imputat, extenuat, immo rejecit:
non iudicamus illum dignum longiori re-
futatione, etiamsi magnos quosdam patro-
nos habeat.

QV AESTIO THEOLOGICA.

An excusari possit factum Audae Epis-
copi Persici demolientis pyrea Persarum,
nec ne,

546.